

LZG-41023-2/2009, P/08/116

Pan Andrzej Chinalski
Burmistrz Krosna Odrzańskiego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze skontrolowała Urząd Miasta w Krośnie Odrzańskim, zwany dalej „Urzędem”, w zakresie realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) w okresie od 1 stycznia 2006 r. do 30 czerwca 2008 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym 25 lutego 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Urzędu w kontrolowanym zakresie.

1. O utworzeniu aglomeracji² o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM³) 29.860, podzielonej rzekami Odra i Obra, dla 53 miejscowości z obszaru sąsiadujących z sobą gmin: Krosno Odrzańskie, Dąbie, Maszewo, Bytnica i Bobrowice, Urząd został poinformowany przez Lubuski Urząd Wojewódzki pismem z 16.02.2006 r.

Według stanu na koniec 2005 r. na obszarze aglomeracji istniała sieć kanalizacji o długości 72,63 km, natomiast celem aglomeracji jest wybudowanie dalszych 166,52 km. W

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701

² Na podstawie rozporządzenia nr 64 Wojewody Lubuskiego z dnia 26 października 2005 r. aglomeracji Krosno Odrzańskie nadano identyfikator PLLU010.

³ RLM oznacza liczbę mieszkańców obliczoną wg ładunku substancji organicznych biologicznie rozkładalnych, wyrażonego wskaźnikiem pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania na tlen (BZT₅) w ilości 60 g tlenu na dobę.

latach 2006-2008 wykonano (wyłącznie w Krośnie Odrzańskim) ok. 29 km sieci, finansowanej środkami własnymi.

Przed utworzeniem aglomeracji w Krośnie Odrzańskim wybudowana została oczyszczalnia ścieków o średniej przepustowości 4.000 m³/d, z podwyższonym usuwaniem biogenów ze standardami odpływu: $N_{og} = 15 \text{ mg/l}$, $P_{og} = 2 \text{ mg/l}$. Dla tej oczyszczalni planuje się tylko modernizację systemu sterowania i wizualizacji, polegającą na wymianie istniejącego wielopoziomowego systemu automatyki sterującego procesem technologicznym.

Ponadto Urząd zamierza rozpocząć w 2011 r., a zakończyć w 2013 r. przebudowę oczyszczalni ścieków w Wężyskach⁴, która będzie przyjmować ścieki w ilości ca 340 m³ na dobę. Było to następstwem porozumienia zawartego w grudniu 2007 r. o zamiarze przystąpienia do realizacji wspólnej inwestycji pod nazwą „Budowa ciśnieniowej kanalizacji sanitarnej” dla potrzeb Gminy Krosno Odrzańskie i Gminy Maszewo. W ocenie NIK, przedsięwzięcie powyższe jest przejawem prawidłowej realizacji zadań w ramach aglomeracji Krosno Odrzańskie, mimo że Wójt Gminy Maszewo zlecił, poza planami aglomeracji, opracowanie projektu budowlanego na budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Trzebiechów. Również Wójt Gminy Dąbie, już po utworzeniu aglomeracji, wystąpiła z wnioskiem o „wyłączenie większości miejscowości Gminy z obszaru aglomeracji, gdyż nie wszystkie wcześniej ujęte w granicach aglomeracji miejscowości Gminy Dąbie spełniają kryteria rozporządzenia Ministra Środowiska⁵ i zaistniała konieczność wprowadzenia zmian w koncepcji zaopatrzenia w wodę i utylizacji ścieków. Zlecono opracowanie nowej koncepcji, która wykazała, że korzystniejszym rozwiązaniem dla Gminy jest budowa lokalnych oczyszczalni ścieków”.

W związku z powyższymi przypadkami potencjalnych zmian w aglomeracji, Pan Burmistrz trafnie zauważył, że „obszar aglomeracji jest tworem dynamicznym i wspólna koncepcja uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej w ramach aglomeracji może ulec zmianie, a czynnikiem modelującym uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej będzie sposób finansowania”.

Regulamin organizacyjny Urzędu nie zawierał zadań dotyczących realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Poinformowany o tym fakcie

⁴ Na obszarze aglomeracji istnieje jeszcze oczyszczalnia ścieków w Dychowie (gm. Bobrowice) o przepustowości $Q_p = 252 \text{ m}^3/\text{d}$ i przepływie średniodobowym $Q_{\text{srđ}} = 200 \text{ m}^3/\text{d}$.

⁵ Wskaźnik długości sieci obliczany jako stosunek przewidywanej do obsługi przez system kanalizacji zbiorczej liczby mieszkańców aglomeracji i niezbędnej do realizacji długości sieci kanalizacyjnej (łącznie z kolektorami i przewodami tłocznymi doprowadzającymi ścieki do oczyszczalni) nie może być mniejszy od 120 mieszkańców na 1 km sieci (§ 3 ust. 4 rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz.U. z 2006 r. Nr 11, poz.10 ze zm.).

Pan Burmistrz, zarządzeniem nr 1/09 z dnia 15 stycznia 2009 r., zmienił regulamin i uzupełnił zadania Wydziału Rozwoju, Inwestycji i Planowania Przestrzennego Urzędu o „...prowadzenie spraw z zakresu realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych...”. W związku z tym zadaniem, uzupełniono również zakres obowiązków służbowych naczelnika tego Wydziału.

Przed sporządzeniem i przekazaniem Wojewodzie Lubuskiemu rocznych informacji z wykonania KPOŚK, Urząd uzyskiwał informacje cząstkowe od wójtów gmin tworzących aglomerację. Informacje składane były Wojewodzie w terminie zgodnym z przepisem art. 43 ust. 3c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne⁶, tj. do 28 lutego. Według takiego trybu sporządzane i przekazywane były także dane aktualizacyjne do Programu.

2. Od września 2004 r. w Urzędzie podejmowano działania w celu uporządkowania gospodarki ściekowej przy finansowym wsparciu środków Funduszu Spójności. Działania te wychodziły poza obszar Gminy, gdyż zamierzano wówczas realizować projekt pn. „Uporządkowanie gospodarki ściekowej w Gminie Krosno Odrzańskie, Maszewo, Dąbie, Bytnica”. W sierpniu 2006 r. wyodrębniono do realizacji część zadań i nowy projekt pojedynczy, nazwany jako „Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie aglomeracji Krosno Odrzańskie – Etap I”. Projekt ten posiadał wysoki stopień przygotowania w zakresie posiadanej dokumentacji technicznej oraz uzyskanych decyzji administracyjnych. W ramach etapu I przewidziano rozbudowę sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Krosno Odrzańskie, Kamień, Morsko, Gostchorze, Radnica, Szklarka Radnicka, Osiecznica, Łochowice, Bielów i Czetowice.

Działania organizacyjne związane z pozyskaniem środków z Funduszu Spójności na realizację projektu, w tym na pomoc techniczną, przyjął na siebie Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Również wyboru wykonawcy, w przetargu nieograniczonym, na opracowanie dokumentacji niezbędnej do wystąpienia z wnioskiem o dofinansowanie projektu z Funduszu Spójności dla przedsięwzięcia, dokonał NFOŚiGW. Na Urzędzie spoczywał m.in. obowiązek utworzenia spółki z udziałem gminy, wydzielonej z Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Krośnie Odrzańskim. Spółka ta miała być beneficjentem środków z Funduszu Spójności.

Spółka taka, pod nazwą „Krośnieńskie Przedsiębiorstwo Wodociągowo–Kanalizacyjne spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Krośnie Odrzańskim, powstała na podstawie aktu założycielskiego Spółki sporządzonego notarialnie 9 października 2008 r.

⁶ Dz.U. z 2005 r. Nr 239 poz. 2019 ze zm.

Wcześniej, Rada Miejska uchwałą nr XVII/110/08 z 30 stycznia 2008 r. wyraziła zgodę na utworzenie ww. jednoosobowej spółki Gminy. W ocenie Pana Burmistrza, „jedynie nowo utworzona spółka ma możliwość realizacji zadań gospodarki wodno-ściekowej. W aglomeracji Krosno Odrzańskie tworzącej jeden spójny system znajdują się miejscowości położone na obszarze 5 gmin, co eliminuje z założenia realizację zadania polegającą na uporządkowaniu gospodarki wodno-ściekowej przez jedną jednostkę samorządu terytorialnego lub jej zakład budżetowy”.

3. Dokumentacja, związana z ww. pomocą techniczną realizowaną przez NFOŚiGW, obejmowała m. in. opracowanie Studium Wykonalności, którego wykonawcą była brytyjska firma Mott MacDonald Limited. W Studium podano, że wnioskodawcą przedsięwzięcia „Uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji Krosno Odrzańskie – etap I” jest Krośnieńskie Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne spółka z o.o. Wskazano również, że Spółka jest podmiotem odpowiedzialnym za wdrożenie przedsięwzięcia i beneficjentem środków Funduszu Spójności. Realizacja projektu ma być rozpoczęta wszczęciem procedury przetargowej w maju 2009 r., a zakończona we wrześniu 2011 r.

Zadania inwestycyjne etapu II planowanego przedsięwzięcia do realizacji po 2011 r., obejmujące kolejne miejscowości aglomeracji, nie posiadają jeszcze opracowanych dokumentacji projektowych, a tym samym nie posiadają pozwoleń na budowę. Dla tych zadań nie jest też uregulowany stan prawny związany z własnością gruntów.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezydentowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

Otrzymują:

1. Adresat.
2. NIK Dep. Środowiska, Rolnictwa
i Zagospod. Przestrzennego
3. a.a.